

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието*

(Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)

Институция: Министерство на образованието и науката	Нормативен акт: Постановление на Министерския съвет за допълнение на Постановление № 90 на Министерския съвет от 26.05.2000 г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации
За включване в законодателната/ оперативната програма на Министерския съвет за периода:	Дата: 27.4.2018 г.
Контакт за въпроси: Кристина Николова	Телефон: 02/9217 416

1. Дефиниране на проблема

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

В Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030 г. са заложили мерки за въвеждане на система за диференцирано заплащане на учените, включваща два компонента: (1) основната работна заплата - с фиксиран размер за отделните научни длъжности, докторанти и постдокторанти в бюджетни научни организации и висши училища и (2) допълнително материално стимулиране (ДМС), обвързано с конкретни научни резултати. Поставени са мерки и за нормативно регламентиране на минималния размер на стипендиите за докторанти, сравним със средната работна заплата в страната.

В приетата Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 г. са заложили мерки за подобряване на достъпа и увеличаване дела на завършилите висше образование, чрез усъвършенстване на системата за предоставяне на стипендии чрез диференциране начина на предоставяне и на размера на студентските стипендии – социални стипендии, стипендии за върхови постижения и стипендии за успех, както и чрез предоставяне на по-високи стипендии в стратегически за страната направления.

Във връзка с горепосоченото за основен проблем може да се посочи, че към настоящия момент размерът на стипендията изостава от реалните разходи за издръжка на обучението.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Настоящият размер на докторантската стипендия поставя в притеснително положение докторантите в България и в крайна сметка съдейства за отлив на кандидат-докторанти в редовна форма на обучение. Затрудненията, с които докторантите са принудени да се справят, освен че са демотивиращи, водят и до понижаване качеството на научната им работа и до влошаване състоянието на академичния състав в Република България.

Проблемите, които са идентифицирани, е възможно да бъдат решени чрез приемане на Постановление на Министерския съвет за допълнение на Постановление № 90 на Министерския съвет от 26.05.2000 г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации (Постановлението).

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на Постановлението.

2. Цели

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Целта на Постановлението е посредством допълнителните стипендии за постигнати високи резултати да се окаже решаващо влияние за привличането и задържането на младите учени в страната, както и за реализацията на докторантите като качествени преподаватели и изследователи и не на последно място, ще допринесе за изпълнението на приетите национални стратегически документи за развитие на науката и образованието.

3. Идентифициране на заинтересованите страни

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Потенциални засегнати и заинтересовани страни са следните:

1. държавни висши училища и научни организации в Р България;
2. докторанти - български граждани и граждани на държави – членки на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство, приети на места, субсидирани от държавата, във висши училища и научни организации в страната с изключение на докторантите, приети по реда на чл. 21, ал. 5 от Закона за висшето образование. За 2016 г. броят на зачислените докторанти е 840 бр., а за 2017 г. – 831 бр. По данни на Националния статистически институт в общият брой обучаващи се докторанти съществува тенденция на намаляване с около 1.6 % през последните 3 години;
3. студенти и докторанти – чужденци, които постоянно пребивават в Република България, приети за обучение по реда за българските граждани на места, субсидирани от държавата, във висши училища и научни организации в страната. По данни на Националния статистически институт броят на студентите – чужденци обучаващи се в

образователна и научна степен "доктор" в редовна форма на обучение през учебната 2016/2017 г. са 245 бр.

Съгласно Регистъра на висшите училища (<http://rvu.mon.bg/>) държавните висши училища са 37 на брой.

4. Варианти на действие

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта "без действие"

Идентифицирани са следните варианти на регулативна намеса:

Вариант 0 – да не се прави нищо (без действие; нулев вариант);

Вариант 1 – предприемане на законодателни мерки.

Вариант 0 – непредприемане на действие. Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. Нулевият вариант се основава на позицията, че идентифицираният проблем би се саморазрешил без каквато и да е регулативна намеса.

Ако се приложи Вариантът „Без действие“, същият ще възпрепятства осъществяването на националната политика за привличане и задържането на младите учени в страната, както и за реализацията на докторантите като качествени преподаватели и изследователи и не на последно място, за изпълнението на приетите национални стратегически документи за развитие на науката и образованието.

Липсват субективни и обективни данни, от които би могло да се направи извод, че проблемът може да се разреши без предприемане на никакви действия. Поради горепосоченото, Вариант 0 – да не се предприема нищо, в конкретния случай е неефективен.

Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса.

В проекта на Постановление на Министерския съвет за допълнение на Постановление на Министерския съвет № 90 от 26.05.2000 г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации е предвидено ежегодно с постановлението по чл. 92, ал. 1 от Закона за публичните финанси да се предоставят средства на държавните висши

училища и научни организации за допълнителни стипендии на докторантите, както следва. Докторанти - български граждани и граждани на държави – членки на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство, приети на места, субсидирани от държавата, във висши училища и научни организации в страната, с изключение на докторантите, приети по реда на чл. 21, ал. 5 от Закона за висшето образование. На студенти и докторанти – чужденци, които постоянно пребивават в Република България, приети за обучение по реда за българските граждани на места, субсидирани от държавата, във висши училища и научни организации в страната.

Допълнителните средства се предоставят на висши училища и на научни организации, за които:

1. индексът на интензивност на научната дейност за съответната година е по-голям или равен на 2; или
2. разликата между индекса на интензивност на научната дейност за съответната година и индекса на интензивност на научната дейност на предходното финансирано държавно висше училище или научна организация е по-малка от 15 на сто.

Разпределението на допълнителните средства се извършва пропорционално на получената стойност на индекса на интензивност на научната дейност за съответната година на всяко висше училище или научна организация и съответния брой действащи докторанти, обучавани в редовна форма на обучение. За всяко висше училище или научна организация индексът на интензивност на научната дейност се изчислява по формула.

Ректорите на висшите училища и ръководителите на научните организации утвърждават правила за разпределение на допълнителните средства. Във всяко структурно звено на висшето училище и научната организация, в което се обучават докторанти, се сформира комисия, включваща представители на докторантите, която разработва механизъм за определяне на броя и размера на допълнителните стипендии целящ насърчаване на образователната и научната им дейност.

Средствата се предоставят на положително атестираните докторанти до 2 месеца след приключване на атестацията им по чл. 17 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и се изплащат еднократно въз основа на броя на месеците, за които са атестирани положително.

Горепосоченото следва да допринесе за осъществяването на националната политика за привличането и задържането на младите учени в страната, както и за реализацията на докторантите като качествени преподаватели и изследователи и не на последно място,

ще допринесе за изпълнението на приетите национални стратегически документи за развитие на науката и образованието.

5. Негативни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

Вариант 0. При прилагането на нулев сценарий запазването на текущото състояние на правната уредба ще продължи да усоепява привличането и задържането на младите учени в страната, както и реализацията на докторантите като качествени преподаватели и изследователи и не на последно място, изпълнението на приетите национални стратегически документи за развитие на науката и образованието. Досегашният размер на докторантската стипендия поставя в притеснително положение докторантите в България и в крайна сметка съдейства за отлив на кандидат-докторанти в редовна форма на обучение.

Крайни потърпевши от липсата на регулативна намеса ще бъдат докторанти - български граждани и граждани на държави – членки на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство, приети на места, субсидирани от държавата, във висши училища и научни организации в страната; студенти и докторанти – чужденци, които постоянно пребивават в Република България, приети за обучение по реда за българските граждани на места, субсидирани от държавата, във висши училища и научни организации в страната. Те ще бъдат демотивирани да се обучават, а това ще доведе и до понижаване качеството на научната им работа.

Крайни потърпевши от липсата на регулативна намеса ще бъдат и самите държавни висши училища в Р България, защото Вариант 0 ще попречи на реализацията на докторантите като качествени преподаватели и изследователи, а това ще доведе и до влошаване състоянието на академичния състав в Република България.

В резултат на анализ на ситуацията се налага изводът, че проблемът не може да се разреши без предприемане на никакви действия. Поради горепосоченото Вариант 0 – да

не се предприема нищо, в конкретния случай е неефективен и е необходимо да се отхвърли.

Вариант 1. В процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани негативни последици в икономически и социален план при предприемане на регулаторна намеса.

Прилагането на Вариант 1 не би следвало да доведе до отрицателни въздействия върху заинтересованите страни и не би следвало да има и отрицателни екологични и други негативни ефекти, включително не би следвало да доведе до промяна в административните тежести за бизнеса.

6. Положителни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант 0. Не се очакват положителни въздействия по отношение на нито една от заинтересованите страни.

Вариант 1. Приемането и прилагането на Постановлението би следвало да окажат положително въздействие в социален и икономически план.

Предприемането на регулаторна намеса (Вариант 1) би мотивирало в по-голяма степен кандидат-докторанти в редовна форма на обучение.

В този смисъл Вариант 1 би имал положителен ефект спрямо държавни висши училища и научни организации в Р България; докторанти - български граждани и граждани на държави – членки на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство, приети на места, субсидирани от държавата, във висши училища и научни организации в страната, с изключение на докторантите, приети по реда на чл. 21, ал. 5 от Закона за висшето образование; студенти и докторанти – чужденци, които постоянно пребивават в Република България, приети за обучение по реда за българските граждани на места, субсидирани от държавата, във висши училища и научни организации в страната.

На основание горепосоченото се налага извод, че прилагането на Вариант 1 ще способства в по-голяма степен привличането и задържането на младите учени в страната, както и реализацията на докторантите като качествени преподаватели и изследователи и не на последно място, ще допринесе за изпълнението на приетите национални стратегически документи за развитие на науката и образованието.

7. Потенциални рискове

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са установени възможни рискове от приемането на нормативната промяна.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

- Ще се повиши
- Ще се намали
- Няма ефект

Приемането и действието на Постановлението няма ефект върху административната тежест за физическите и юридическите лица.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Приемането и действието на Постановлението не са свързани с нови регулаторни режими и не засягат съществуващи режими и услуги.

9. Създават ли се нови регистри?

Когато отговорът е „да“, посочете колко и кои са те:

С Постановлението не се създават нови регистри.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

- Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

Няма ефект

Актът не засяга микро-, малките и средните предприятия.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

Да

Не

Проектът на Постановление не изисква цялостна оценка на въздействието.

12. Обществени консултации

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултациялни процедури.

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност: Милена Дамянова, директор на дирекция „Наука“

Дата:

Подпис: